

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Херсонський державний університет (Херсон, Івано-Франківськ)
Vsi Institute Of Lithuanian Scientific Society (Vilnius, Lithuanian)
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника**

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕДИЦИНИ, ФАРМАКОЛОГІЇ,
ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ**

Materials of the international scientific and practical conference

**CURRENT ISSUES IN MEDICINE, PHARMACOLOGY,
THERAPY AND REHABILITATION**

**22-23 2024 р., Івано-Франківськ-Херсон, Україна
May 22-23, 2024, Ivano-Frankivsk-Kherson, Ukraine**

ЗМІСТ CONTENT

Boiarska Zoryna Osvaldas Ruksenas	ENHANCING HEALTHCARE ACCESSIBILITY FOR UKRAINIAN REFUGEES IN LITHUANIA: THE IMPLEMENTATION OF THE HUMAN HEALTH PASSPORT AND WHOQOL-BREF	7
Boieva Svitlana Raksha-Sliusareva Olena Sliusarev Oleksii	EPIGENETIC ASPECTS OF ATHEROSCLEROSIS: THE ROLE OF DNA METHYLATION AND POTENTIAL TREATMENT STRATEGIES	10
Nazarova D.I. Kramar S.B. Barbashova Y.P.	CHRONIC ALCOHOL INTOXICATION AND ITS IMPACT ON CEREBELLAR HISTOLOGY: AN EXPERIMENTAL RAT MODEL STUDY	12
Nevoit Ganna Bumblyte Inga Arune Mintser Ozar Potyazhenko Maksim Vainoras Alfonsas	BIOPHOTONS ARE A MODERN PROSPECTIVE BIOPHYSICAL PARAMETER FOR ASSESSING METABOLISM AND FUNCTIONAL STATE OF THE ORGANISM <i>IN VIVO</i>	15
Асатурова Наталя	ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА РІВЕНЬ НЕІНФЕКЦІЙНОЇ ЗАХВОРЮВАНOSTІ НАСЕЛЕННЯ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	17
Белоусова О.Ю.	ФУНКЦІОНАЛЬНІ РОЗЛАДИ ГАСТРОДУОДЕНАЛЬНОЇ ЗОНИ ТА БІЛІАРНОГО ТРАКТУ В ДИТЯЧОМУ ВІЦІ: СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОГО ЛІКУВАННЯ	20
Боднар Андрій	ЗМІНИ ЗАГАЛЬНОСОМАТИЧНОГО ТА ЛОКАЛЬНОГО ОРОФАЦІАЛЬНОГО СТАТУСІВ ПАЦІЄНТІВ З БРУКСИЗМОМ ЯК ПЕРЕДУМОВА РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ВТРУЧАНЬ	22
Гега Тетяна	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ ІДІОПАТИЧНОМУ СКОЛІОЗІ ХРЕБТА І ТА ІІ СТУПЕНЯ У ПІДЛІТКІВ	24

Герич Петро Ящишин Зіновій Герич Роман Задорожний Ярослав	ОЦІНКА ВАЗОРЕГУЛЮЮЧОЇ ФУНКЦІЇ БІОМАРКЕРІВ ЕНДОТЕЛІУ У ВАГІТНИХ ЖІНОК ІЗ ГІПЕРТЕНЗИВНИМИ РОЗЛАДАМИ	26
Герич Петро Ящишин Зіновій Герич Роман Задорожний Ярослав	ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМПЛЕКСНОЇ ПРОГРАМИ ПРОФІЛАКТИКИ ГЕСТАЦІЙНИХ УСКЛАДНЕНЬ У ВАГІТНИХ ЖІНОК ІЗ ВЕГЕТАТИВНОЮ ДИСФУНКЦІЄЮ ЗА ДАНИМИ ПОКАЗНИКІВ ВЕГЕТАТИВНОЇ РЕАКТИВНОСТІ	31
Герман Анастасія Козій Тетяна	ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИ ГЕМОРАГІЧНОМУ ІНСУЛЬТІ	38
Гоголь Роман	КЛІНІЧНІ ПРОЯВИ АРТРОЗУ СКРОНЕВО- НИЖНЬОЩЕЛЕПНОГО СУГЛОБА ЯК НАПРЯМОК СТВОРЕННЯ КОМПЛЕКСНИХ ПРОГРАМ РЕАБІЛІТАЦІЇ У ПАЦІЄНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ	40
Горошко Вікторія Данильченко Світлана Бабкіна Олена Головченко Ігор	ФІЗИЧНА ТА ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД, ОРІЄНТОВАНИЙ НА РЕАБІЛІТАЦІЮ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ	42
Давидова Єлизавета	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕРАПЕВТИЧНИХ ВПРАВ У ПАЦІЄНТІВ З МІЖХРЕБЦЕВОЮ ГРИЖЕЮ ПОПЕРЕКОВОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА	44
Демиденко Юлія	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕРАПЕВТИЧНИХ ВПРАВ ДЛЯ ОСІБ ПРАЦЕЗДАТНОГО ВІКУ З НАБУТИМИ ВАДАМИ СЕРЦЯ	46
Ємець Ярослава Михайлюк Михайло	ФАКТОРИ ПОКРАЩЕННЯ ТА СПОВІЛЬНЕННЯ ЗАСВОЄННЯ ЗАЛІЗА	48

Задорожний Ярослав Герич Петро Ящишин Зіновій Герич Роман	ПРОГНОСТИЧНІ МАРКЕРИ РИЗИКУ РОЗВИТКУ ГЕСТАЦІЙНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ/ПРЕЕКЛАМПСІЇ У ВАГІТНИХ ЖІНОК ІЗ ГІПЕРТЕНЗИВНИМИ РОЗЛАДАМИ ПРИ ПОЄДНАНОМУ ПЕРЕБІГУ З ВЕГЕТАТИВНОЮ ДИСФУНКЦІЄЮ ТА ПСИХОЕМОЦІЙНИМИ ПОРУШЕННЯМИ	50
Козій Тетяна Лаврикова Оксана Васильєва Наталія	АКТУАЛЬНІСТЬ МОНІТОРИНГУ ЗА СТАНОМ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ	55
Кухар Максим	ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ У ВІДНОВНОМУ ЛІКУВАННІ ПАЦІЄНТІВ З ІШЕМІЧНИМ ІНСУЛЬТОМ	58
Кучер Василь	ЗМІНИ БІОМЕХАНІКИ ХРЕБТА ЯК ОСНОВА РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ВТРУЧАННЯ ДЛЯ КОРЕКЦІЇ ЗМІН В СТАНІ ОРГАНІЗМУ ОСІБ СТАРШИХ ВІКОВИХ ГРУП З НАСЛІДКАМИ ДВОСТОРОННЬОГО ЕНДОПРОТЕЗУВАННЯ КУЛЬШОВИХ СУГЛОБІВ	60
Наконечна Світлана Януш Юлія	ДИНАМІКА ЗМІНИ СТАНУ СТУДЕНТІВ З ОЖИРІННЯМ ТА СУПУТНИМИ ПАТОЛОГІЯМИ ПІД ВПЛИВОМ ПРОГРАМИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ	62
Недяк Діана	РОЗРОБКА ПРОГРАМИ ВТРУЧАНЬ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ З ПЕРЕЛОМАМИ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ТРАВМ	65
Перепелиця Анастасія, Козій Тетяна	ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМПЛЕКСНОЇ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ СКОЛІОЗІ ХРЕБТА ІІ ТА ІІІ СТУПЕНЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	67
Попович Дарія Ящишин Зіновій Гавриленко Андрій	ОСОБЛИВОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ В ДОМАШНІХ УМОВАХ	69

Ракаєва Анастасія	ВЛИВ РЕСПІРАТОРНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НА ФУНКЦІЮ ОРГАНІВ ДИХАННЯ У ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ З НАСЛІДКАМИ КОРОНАВІРУСНОЇ ХВОРОБИ	71
Решнова Світлана Пилицук Людмила	РОЗРОБЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ФАРМАЦІЇ З ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	73
Севастьянова Тетяна Нетяга Ярослав Садулаєва Аміна	ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	76
Севастьянова Тетяна Антонов Віталій Яшна Поліна	ВИБІР НЕСТЕРОЇДНИХ ПРОТИЗАПАЛЬНИХ ЗАСОБІВ МІЖ ВІТЧИЗНЯНИМИ ТА ЗАКОРДОННИМИ ПРЕПАРАТАМИ	79
Севастьянова Тетяна Пенязева Софія Волошина Світлана	ЕТИКА АПТЕЧНОЇ ПРАКТИКИ	82
Севастьянова Тетяна Скиба Дар'я Гамага Володимир	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ ФАКТОРІВ ПРИ ПОРУШЕННІ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ	84
Степанова Ольга, Шкуропат Анастасія	РОЛЬ ДИСФУНКЦІЇ МІТОХОНДРІЙ В РОЗВИТКУ ЗАХВОРЮВАНЬ ТА ЇЇ РЕГУЛЯЦІЯ	86
Федорченко Світлана	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МАСАЖУ В КОМПЛЕКСНІЙ ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ ПРИ ГОЛОВНОМУ БОЛЮ НАПРУГИ ВНАСЛІДОК ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ	90
Хмара Віра Михайлюк Михайло	ЗВОЛОЖЕННЯ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ НОСА КУНЖУТНОЮ ОЛІЄЮ, ЯК СПОСІБ ПРЕВЕНТИВНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ СИМПТОМОКОМПЛЕКСУ ПЕРЕДНЬОГО СУХОГО РИНИТУ ТА ІНШИХ РИНОПАТІЙ	93
Чепелюк Анжеліка	ЕФЕКТИВНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ ДЕГЕНЕРАТИВНО-ДИСТРОФІЧНИХ ЗМІНАХ ПОПЕРЕКОВОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ПАЦІЄНТІВ ПРАЦЕЗДАТНОГО ВІКУ	96

Швед Богдан	ЗАСТОСУВАННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ТЕХНІК ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ПАЦІЄНТІВ ПІСЛЯ ЕНДОПРОТЕЗУВАННЯ КУЛЬШОВОГО СУГЛОБА	98
Ясак Крістіна	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНОТЕРАПІЇ ПРИ ГОСТРОМУ ПОРУШЕННІ МОЗКОВОГО КРОВООБІГУ У ПІДГОСТРОМУ ПЕРІОДІ	100
Тарасова Вікторія Гаценко Тетяна Джугостран Ольга	ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОТРЕБ В СФЕРІ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ МІСТА ХЕРСОН ТА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ (ДЕОКУПОВАНІ ГРОМАДИ)	103
Ткачук Андрій	ОГЛЯД ЗАГАЛЬНИХ ОРТОПЕДИЧНИХ ТРАВМ ТА ХВОРОБ У ВІЙСЬКОВИХ	105

ФІЗИЧНА ТА ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД, ОРІЄНТОВАНИЙ НА РЕАБІЛІТАЦІЮ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ

Горошко В.І.¹, канд.мед.н., доцент
Данильченко С.І.², канд.мед.н., доцент
Бабкіна О.П.^{3,4}, д.мед.н., професор
Головченко І.В.², канд.біол.н., доцент

¹Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка», Полтава, Україна

²Херсонський державний університет, Україна

³Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ, Україна

⁴Київське міське клінічне бюро судово-медичної експертизи, Київ, Україна

Анотація. Стаття присвячена комплексному підходу до фізичної та психічної реабілітації жінок-військовослужбовців, поранених під час бойових дій в Україні, починаючи з 2022 року, з особливим акцентом на посттравматичний стресовий розлад.

Ключові слова: реабілітація, жінки-військовослужбовці, фізичне здоров'я, психічне здоров'я, інтегровані підходи, ПТСР, військові дії, соціальна реінтеграція.

Вступ. З початком повномасштабних бойових дій в Україні у 2022 році питання реабілітації жінок-військових стане особливо актуальним. Фізичні та психічні травми, отримані на передовій, потребують комплексного підходу до відновлення здоров'я та працездатності [1-3]. Важливим аспектом є подолання посттравматичного стресового розладу (ПТСР), який суттєво впливає на психічне здоров'я та здатність адаптуватися до цивільного життя.

Мета. Аналіз унікальних потреб жінок у процесі реабілітації, включаючи медичні, фізіотерапевтичні, психологічні та соціальні аспекти, а також надаються рекомендації щодо оптимізації реабілітаційних програм для подолання ПТСР.

Методи дослідження. Дослідження базується на аналізі даних, зібраних з медичних звітів, опитувань жінок-військовослужбовців, оглядів наукових публікацій з фізичної та психічної реабілітації. Для оцінки стану здоров'я та ефективності реабілітаційних заходів використовувалися як кількісні, так і якісні методи.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз ефективності реабілітаційних програм показав, що найбільш ефективним у відновленні здоров'я жінок-військовослужбовців є комплексний підхід, який включає медичне лікування, лікувальну фізкультуру, психологічну та соціальну підтримку. Інтеграція цих елементів дозволяє забезпечити комплексну підтримку жінки та адаптацію до нових умов життя. Велику роль у відновленні фізичних можливостей жінки відіграють лікувальна фізкультура та реабілітація. Фізичні методи лікування, такі як електротерапія, ультразвукова терапія та

масаж, можуть полегшити біль і сприяти загоєнню тканин. Персоналізована програма вправ зміцнює м'язи та покращує гнучкість і витривалість. Адаптовані заняття плаванням, йогою, пілатесом та іншими видами діяльності сприяють загальному зміцненню організму та покращенню психоемоційного стану.

Програма психологічної реабілітації посттравматичних стресових розладів має включати кілька ключових компонентів. Індивідуальна консультація психотерапевта спрямована на ретельне опрацювання травматичного досвіду та формування навичок саморегуляції. Сесії групової терапії дозволяють учасницям поділитися своїм досвідом і отримати підтримку від інших жінок у подібних ситуаціях. Регулярні індивідуальні та групові консультації, психотерапія, використання когнітивно-поведінкової терапії для зміни негативної моделі мислення та зменшення симптомів ПТСР, арт-терапії для зменшення тривоги та покращення емоційного стану за допомогою творчого вираження позитивно впливають на психічне здоров'я жінок-військових.

Важливою складовою реабілітації є підтримка репродуктивного здоров'я. Регулярні огляди та консультації з питань збереження та відновлення репродуктивного здоров'я у гінеколога допоможуть жінкам відновити фізіологічні функції після стресів і фізичних навантажень.

Соціальна підтримка та реінтеграція включає програми професійної реабілітації, курси перепідготовки та підготовки до цивільного життя. Успішна адаптація до цивільного життя вимагає допомоги у соціально-економічних питаннях, таких як житло, працевлаштування та соціальна підтримка.

Для подальшого вдосконалення реабілітаційних програм необхідно регулярно контролювати стан здоров'я військовослужбовців-жінок та вживати реабілітаційних заходів відповідно до змін у фізичному та психічному стані кожної учасниці програми з урахуванням індивідуальних потреб.

Висновок. Реабілітація жінок-військовослужбовців вимагає комплексного підходу з урахуванням їхніх фізичних, психологічних та соціальних потреб. Запропоновані в статті методики можуть бути покладені в основу розробки ефективних реабілітаційних програм, спрямованих на повне відновлення здоров'я та адаптацію до цивільного життя.

Література

1. Kozhyna H, Zelenska K, Stebliuk V, Asieieva Y, Pronoza-Stebliuk K. A comprehensive approach to medical-psychological support for service women in modern Ukraine. *Wiad lek.* 2023;LXXVI(Is 1):131-135.
2. Krasnodemska I, Savitskaya M, Berezan V, Tovstukha O, Rodchenko L. Psychological consequences of warfare for combatants: ways of social reintegration and support in Ukraine. *Revista Amazonia Investiga.* 2023;12(70):78–87. [doi: 10.34069/ai/2023.70.10.7](https://doi.org/10.34069/ai/2023.70.10.7)
3. Burlaka O, Vagner V. Hormonal contraception use in the prevention of disorders and rehabilitation of gynecological health in female military personnel: review and results of our own research. *Current aspects of military medicine.* 2020;27(2):295–307. [doi: 10.32751/2310-4910-2020-27-52](https://doi.org/10.32751/2310-4910-2020-27-52)